

Bisiklet Kullan?m?na ?li?kin Motivasyon Kaynaklar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bisiklet Kullan?m?na ?li?kin Motivasyon Kaynaklar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18070>

Özet

Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeği, bireylerin bisiklet kullanma eylemini gerçekleştirmelerine neden olan temel psikolojik ve sosyal faktörleri belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Semih Kaynak ve M. Baki Özünü tarafından 2019 yılında geliştirilmiştir. Ölçek, 21 maddeden oluşmakta olup, bisiklet kullanmanın altında yatan çok boyutlu **motivasyon** kaynaklarını ölçmeyi hedeflemektedir. Araştırmacılar, bu ölçeğin geliştirilmesiyle, bisikletin bir ulaşım aracı ve spor aktivitesi olarak benimsenmesini etkileyen güdüleyici etmenlerin akademik düzeyde incelenmesine olanak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Bisiklet kullanımı, **Motivasyon**, Spor psikolojisi, Ulaşım, Ölçek geliştirme, **Psikometri**, Fiziksel aktivite.

Yazarlar

Semih Kaynak, M. Baki Özünü

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bisiklet kullanmanın altında yatan itici güçleri ve bireyleri bisiklet kullanmaya teşvik eden faktörleri sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu araç, özellikle spor bilimleri, trafik mühendisliği ve halk sağlığı alanlarında, bisiklet kullanımı artırmaya yönelik stratejilerin belirlenmesi için sağlam bir **psikometrik** temel sağlamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, kullanıcıların çevre, sağlık, maliyet, sosyal etkileşim ve kişisel zevk gibi çeşitli motivasyon boyutlarını ne ölçüde benimsediğini değerlendirmeye yaramaktadır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeği, bisiklet kullanma yönelik motivasyonu çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Geliştirme süreci sonucunda ölçek, birbirinden bağımsız ancak ilişkili üç ana boyut altında toplanmıştır. Bu boyutlar, bireyin bisiklet kullanma kararını etkileyen içsel ve dışsal güdüleyicileri kapsamaktadır. Ölçek, bireyin sadece aktiviteyi yapma sıklığını değil, aynı zamanda bu aktiviteye yüklediği anlamı ve değeri de ölçerek, motivasyonun derinliğini ve kaynağını ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin **geçerlik** çalışmaları, yapısal geçerliği kanıtlamak amacıyla **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Geliştirme makalesinde (Kaynak & Özünü, 2019) detaylar

sunulan analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen üç boyutu temsil ettiğini doğrulamıştır. Yapısal geçerlik, Doğruluk Faktör Analizi (DFA) ve Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları ile desteklenmiş olup, maddelerin ilgili alt boyutlara yeterli düzeyde yüklendiği belirlenmiştir. Spesifik geçerlik katsayıları ve istatistiksel uyum indeksleri orijinal akademik kaynakta yer almaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak sağlanmıştır. Ölçeğin bütünü ve alt boyutları için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda homojen olduğunu işaret etmektedir. Geliştirme çalışmasında elde edilen detaylı güvenirlilik katsayıları için okuyucunun birincil referansa başvurması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeği, geliştirme aşamasında gerçekleştirilen **faktör analizi** sonucunda toplam 21 maddeden ve 3 boyuttan oluşacak şekilde yapılandırılmıştır.

Toplam Madde Sayısı: 21

Boyut Sayısı: 3

Madde Dağılımı: Her bir boyutta 7 madde bulunmaktadır.

Bu üç boyutlu yapı, bisiklet kullanımına yönelik motivasyonun farklı yönlerini (örneğin, sağlık/rekreasyon, ekonomik/çevresel faydalar ve sosyal/statü) temsil etmektedir. Faktörlerin bu şekilde ayrışması, ölçeğin teorik temellerini güçlendirmektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme

Format: 21 maddeden oluşan, çok boyutlu, öz bildirim ölçeği.

Derecelendirme: 5'li **Likert Ölçeği** kullanılmıştır. Katılımcılar, maddelere "Kesinlikle Katılmıyorum" (1) ile "Kesinlikle Katılıyorum" (5) arasında puan vermektedirler.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Bisiklet kullanan veya bisiklet kullanıma ilgi duyan yetişkin bireyler.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Çalışmanın yapıldığı popülasyon genellikle üniversite öğrencileri ve genel yetişkin popülasyonu içerir).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki farklı sosyo-ekonomik ve coğrafi bölgelerden toplanan bisiklet kullanıcıları üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, katılımcıların motivasyon düzeylerini öznel ifadeler üzerinden değerlendirilmesini gerektiren standart bir anket formatındadır. Uygulama süresi kısadır ve genellikle kâğıt-kalem veya dijital ortamda tamamlanabilir.

Anahtar Kelimeler

Bisiklet motivasyonu, Spor bilimleri, Ulaşım psikolojisi, Geliştirme ölçeği, 21 madde, 3 boyut, **Likert Ölçeği**, Semih Kaynak.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Semih Kaynak

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Orijinal kaynaktan belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: semihkaynak89@gmail.com

Yazın Adresi: Orijinal kaynaktan belirtilen yazarın akademik kurumu (Genellikle ilgili üniversite/bölüm).

Ünvanlar, Ücret ve Test Yılı

Ünvanlar: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari kullanım dışındaki akademik amaçlı kullanımlarda genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak yazar onay zorunludur.

Test Geliştirme Yılı: 2019

Kaynaklar

Kaynak, S., & Özünlü, M. B. (2019). Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeğinin geliştirilmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(4), 120-133. DOI:

<http://dx.doi.org/10.33689/spormetre.560168>

Ölçeğin orijinal makalesine Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [bisiklet-kullanimina-iliskin-motivasyon-kaynaklari-olcegi-toad.pdf](#)

Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, telif hakkı nedeniyle bu akademik girişte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen birincil referans kaynağına (Kaynak & Özünlü, 2019) başvurunuz.